

NIET-BEGELEIDE
MINDERJARIGE
VREEM-
DELINGEN

(NBMV)

Wat u zeker moet
weten en waar
u meer informatie
vindt

Fédération
des CPAS

Een initiatief van de VVSG, de Federatie van Brusselse OCMW's en de Federatie van de Waalse OCMW's, met de steun van het Europees Programma voor Integratie en Migratie EPIM en de Koning Boudewijnstichting

Inhoudstafel

Voorwoord	3
Deel I: Wat u zeker moet weten.....	4
RUBRIEK 1: WAT IS DAT, EEN NBMV?	5
1) Wat is de definitie van « NBMV »?.....	5
2) Waarom moet u een NBMV signaleren?.....	6
3) Hoe kan u een NBMV signaleren?.....	6
4) Hoe wordt de leeftijd van een NBMV bepaald?	6
5) Wat is de rol van de voogd van de NBMV?.....	7
6) Wanneer eindigt de voogdij over een NBMV?.....	7
RUBRIEK 2: DE VERSCHILLENDE VERBLIJFSSTATUTEN	8
1) Welke verschillende verblijfsstatuten kan een NBMV hebben?	8
2) Kan een NBMV uitgewezen worden?.....	8
3) Het verzoek om internationale bescherming (voordien de asielpcedure	8
4) De duurzame oplossing of de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV	10
5) Slachtoffer mensenhandel.....	11
6) Regularisatie om humanitaire redenen (artikel 9bis).....	12
7) Regularisatie om medische redenen (artikel 9ter)	12
8) De procedure voor Europese minderjarigen.....	13
9) Welke verschillende verblijfsdocumenten kan een NBMV hebben?	13
RUBRIEK 3 : DE VERSCHILLENDE OPVANGTRAJECTEN	14
1) De NBMV opgevangen in een opvangstructuur.....	14
2) De NBMV opgevangen in ruime familiekring.....	15
3) De NBMV opgevangen door een pleeggezin.....	15
4) De NBMV met een verblijfsrecht (A kaart of B kaart) die zelfstandig woont	15
5) De ex-NBMV zonder wettig verblijf.....	15
RUBRIEK 4 : NBMV EN OCMW	16
1) Met welke NBMV kan een OCMW in aanraking komen?.....	16
2) Kan een NBMV een leefloon (LL) of maatschappelijke hulp equivalent aan het leefloon (ELL) krijgen?.....	16
3) Onder welke voorwaarden kan een NBMV maatschappelijke hulp equivalent aan het leefloon (LL) krijgen?.....	16
4) Op welke andere vormen van OCMW-hulp kan een NBMV aanspraak maken, naast de maatschappelijke hulp equivalent aan het leefloon (ELL)?	17
5) Wordt het OCMW door de POD MI terugbetaald voor de maatschappelijke hulp die het aan een NBMV verleent?.....	17
6) Welk OCMW is territoriaal bevoegd om een NBMV te helpen?.....	18
7) Is de territoriale bevoegdhedsregel voor studenten (art. 2, § 6 van de wet van 2 april 1965) van toepassing op NBMV?.....	18
8) Kan de voogd bij het OCMW hulp aanvragen voor de NBMV?	18
9) Welk bedrag (maandelijkse financiële hulp) wordt aan een NBMV toegekend?.....	18
10) Kan/moet het OCMW een NBMV die door dat OCMW geholpen wordt een GPMI laten tekenen?	19
11) Kan het OCMW in zijn beslissing rekening houden met het zelfstandigheidsniveau van een NBMV die alleen wil wonen?	19
RUBRIEK 5 : ANDERE RECHTEN VAN NBMV	20
1) Mag een NBMV naar school gaan?	20
2) Heeft een NBMV recht op ziekteverzekering?	20
3) Heeft een NBMV recht op kinderbijslag?.....	21
4) Mag een NBMV een gezinshereniging aanvragen?.....	21
5) Mag een NBMV een bankrekening openen?.....	22
6) Mag een NBMV een huurcontract tekenen?.....	22
7) Mag een NBMV vakantiewerk doen? Heeft de NBMV een arbeidskaart nodig?.....	23
8) Mag een NBMV reizen? En zo ja, in welk kader en met welke verblijfsdocumenten?.....	23
Deel II: Een netwerk uitbouwen.....	24
Deel III: Overzicht van relevante informatiebronnen	30

Voorwoord

Deze brochure¹ vormt het sluitstuk van de drie gewestelijke vormingsprojecten die gedurende twee jaar uitgerold werden voor de Vlaamse, Brusselse en Waalse OCMW's om de verzelfstandiging van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) te ondersteunen.

Deze brochure is bedoeld als een toegankelijke en praktische bron van informatie over NBMV. De brochure is zeker niet volledig en gaat niet tot in de kleinste details in op de verschillende topics. De brochure moet samen met andere informatiebronnen geraadpleegd worden. De belangrijkste informatiebronnen zijn opgenomen in deel III 'Overzicht van relevante informatiebronnen' van deze brochure.

Deze brochure werd in april 2018 opgesteld en voorgesteld tijdens de studiedag van 12 juni 2018 als afsluiting van de vermelde drie gewestelijke projecten.

Deze brochure werd gerealiseerd door Fabienne Crauwels (VMSG), Nathalie Sterckx (Brulocalis – Federatie van Brusselse OCMW's), Valérie Desomer (UVCW – Federatie van de Waalse OCMW's) en Katja Fournier (Platform Kinderen op de Vlucht).

¹ De brochure werd samengesteld met de steun van het European Programme for Integration and Migration (EPIM) en de Koning Boudewijnstichting.
Deze brochure werd gerealiseerd in samenwerking met het Platform Kinderen op de Vlucht.

Deel I: Wat u zeker moet weten

RUBRIEK 1: WAT IS DAT, EEN NBMV?

1) Wat is de definitie van « NBMV »?

a) NBMV uit een derde land

Artikel 5 van de Voogdijwet² definieert een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV) als een persoon die:

- minder dan achttien jaar oud is;
- niet begeleid wordt door een persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij over hem uitoefent;
- onderdaan is van een land dat geen lid is van de Europese Economische Ruimte (EER³);
- en verkeert in één van de volgende situaties:
 - ofwel de erkenning als vluchteling hebben gevraagd;
 - ofwel niet voldoen aan de voorwaarden inzake toegang tot en verblijf op het grondgebied vastgesteld in de wetten betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Opgelet, het is niet omdat een minderjarige de facto door een volwassene begeleid wordt, dat die volwassene de ouderlijke macht of de voogdij uitoefent over die minderjarige. Bijgevolg moet er altijd nagegaan worden of de begeleidende volwassene wel de ouderlijke macht of de voogdij heeft. Als dat niet zo is, is de minderjarige, ondanks de aanwezigheid van een begeleidende volwassene, juridisch toch een NBMV en moet zijn aanwezigheid gesignaleerd worden aan de Dienst Voogdij.

Uit de definitie volgt verder nog dat een minderjarige die de facto niet begeleid wordt door een volwassene maar die nog een geldig verblijfsdocument (visum, ...) heeft, (nog) niet als NBMV beschouwd kan worden.

b) NBMV uit een land van Europese Economische Ruimte of Zwitserland

Artikel 5/1 van de Voogdijwet⁴ definieert een niet-begeleide Europese minderjarige vreemdeling⁵ (NBEMV) als een persoon die:

- minder dan achttien jaar oud is;
- onderdaan is van een land dat lid is van de Europese Economische Ruimte of van Zwitserland;

² Titel XIII - Hoofdstuk VI (Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen) van de programmawet van 24 december 2002 (art. 479)

³ Bij de Europese Economische Ruimte (EER) horen alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

⁴ Titel XIII - Hoofdstuk VI (Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen) van de programmawet van 24 december 2002 (art. 479)

⁵ Verder in deze brochure gebruiken we NBMV zowel voor NBMV als voor de NBEMV. Eventuele specifieke regels voor NBEMV worden vermeld.

- niet begeleid wordt door een persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij over hem uitoefent op grond van de wet die van toepassing is overeenkomstig artikel 35 van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht;
- niet in het bezit is van een gelegaliseerd document waaruit blijkt dat de persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefent de toestemming heeft gegeven om te reizen en te verblijven in België;
- niet ingeschreven is in een bevolkingsregister;
- en die verkeert in één van de volgende situaties:
 - ofwel een aanvraag voor een tijdelijke verblijfstitel hebben ingediend op grond van artikel 61/2, § 2, tweede lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;
 - ofwel zich in een kwetsbare toestand bevinden (hierover beslist de Dienst Voogdij).

2) Waarom moet u een NBMV signaleren?

Het signaleren van een NBMV is het startpunt van de bijzondere bescherming voor NBMV. Het signaleren activeert een aantal mechanismen ten voordele van de NBMV zoals het aanwijzen van een voogd en geeft toegang tot de specifieke opvangstructuren voor NBMV, de bijkomende beschermende maatregelen, de aangepaste sociale, psychologische en juridische begeleiding, de ondersteuning bij het realiseren van een gezinshereniging, enz.

3) Hoe kan u een NBMV signaleren?

Een burger, een advocaat, een OCMW of eender welke openbare of private dienst kan een minderjarige signaleren. Dat kan bij de Dienst Voogdij, de Dienst Vreemdelingenzaken of met een aankomstverklaring bij de gemeente van de verblijfplaats van de minderjarige.

Als u een NBMV signaleert, wordt de Dienst Voogdij op de hoogte gebracht van de aanwezigheid van een te beschermen minderjarige op het grondgebied.

De Dienst Voogdij is 7 dagen op 7 bereikbaar en kan van 8u tot 22u gecontacteerd worden op nummer 078/15.43.24 of per mail op voogdij@just.fgov.be.

Ook wie meer informatie wil alvorens over te gaan tot het signaleren van een minderjarige kan daarvoor terecht bij de Dienst Voogdij.

4) Hoe wordt de leeftijd van een NBMV bepaald?

De Dienst Voogdij zal overgaan tot het identificeren van de jongere. Dat betekent dat de Dienst Voogdij zal nagaan of de jongere wel degelijk voldoet aan de definitie van een NBMV. Concreet wordt dus nagegaan of de jongere minderjarig is, vreemdeling is en niet-begeleid is.

Het identificeren gebeurt aan de hand van een controle van de officiële documenten in het bezit van de jongere en op basis van de informatie die de jongere zelf geeft.

Als de jongere geen officiële documenten heeft of als er na de controle van deze documenten nog twijfel bestaat over de leeftijd van de jongere bij de Dienst Voogdij, de Dienst Vreemdelingenzaken of de politie, zal de Dienst Voogdij een medisch onderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek bestaat uit drie radiografieën: van de pols, van het gebit en van het sleutelbeen. Het resultaat van dit

onderzoek geeft een gemiddelde leeftijd met een foutmarge van één à twee jaar. De Voogdijwet bepaalt dat met de jongste leeftijd rekening moet worden gehouden.

5) Wat is de rol van de voogd van de NBMV?

De belangrijkste taken van de voogd zijn:

- bijstand van een advocaat regelen om de minderjarige te vertegenwoordigen in de verschillende procedures;
- een verzoek om internationale bescherming (voordien de asielaanvraag) of een andere verblijfsaanvraag voor de minderjarige indienen;
- de rechtsmiddelen uitoefenen wanneer de voogd van oordeel is dat de beslissingen met betrekking tot de minderjarige niet in diens belang zijn;
- de minderjarige bijstaan bij al zijn procedures en alle verhoren bijwonen (op de Dienst Vreemdelingenzaken, op het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, op de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, ...);
- erop toezien dat de minderjarige onderwijs en psychologische steun krijgt alsook de nodige geneeskundige verzorging, passende huisvesting en hulp van de overheid;
- uitleg geven aan de minderjarige bij de beslissingen die op hem betrekking hebben;
- alle nuttige maatregelen nemen om de familieleden van de minderjarige terug te vinden;
- duurzame oplossingen voor de minderjarige voorstellen;
- samenwerken met de minderjarige, met de persoon of de instelling die hem huisvest, met de instanties bevoegd voor asiel, de toegang tot het grondgebied, het verblijf en de verwijdering, of met elke andere betrokken instantie;
- de goederen van de minderjarige beheren als een 'goede huisvader';
- regelmatig verslagen opstellen over de evolutie van de situatie van de minderjarige.

6) Wanneer eindigt de voogdij over een NBMV?

De opdracht van de voogd van een NBMV eindigt:

- Als de minderjarige wordt toevertrouwd aan de persoon die de ouderlijke macht of de voogdij uitoefent;
- Als de minderjarige 18 jaar wordt;
- In geval van overlijden, ontvoogding, adoptie, huwelijk, het verwerven van de Belgische nationaliteit of de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte;
- In geval van verwijdering van het grondgebied;
- Als de minderjarige verdwenen is uit zijn opvangstructuur en de voogd al 4 maanden geen nieuws van hem ontvangen heeft;
- Als de minderjarige een verblijfsrecht van onbepaalde duur krijgt en de voogdij wordt overgedragen aan een burgerlijke voogd of aan een OCMW;
- Specifiek voor de NBMV, als de NBMV zich niet langer in een kwetsbare toestand bevindt.

RUBRIEK 2: DE VERSCHILLENDE VERBLIJFSSTATUTEN

1) Welke verschillende verblijfsstatuten kan een NBMV hebben?

Een minderjarige vreemdeling die in België aankomt, heeft verschillende mogelijkheden om een verblijfsrecht aan te vragen. In functie van de elementen in zijn dossier, kan hij een verzoek om internationale bescherming indienen (voordien de asielaanvraag) om het statuut erkend vluchteling of subsidiaire bescherming te krijgen, de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV⁶ opstarten (d.w.z. zoeken naar een duurzame oplossing), een aanvraag indienen als slachtoffer van mensenhandel of een verblijfsrecht (een regularisatie) aanvragen om humanitaire redenen (art. 9bis van de verblijfswet van 15 december 1980) of om medische redenen (art. 9ter van de verblijfswet van 15 december 1980).

2) Kan een NBMV uitgewezen worden?

Een NBMV kan niet gedwongen worden uitgewezen. NBMV krijgen ook geen bevel tot verlaten van het grondgebied maar desgevallend een bevel tot terugbrenging (bijlage 38).

Voor sommige NBMV kan een vrijwillige terugkeer een duurzame oplossing zijn. Een vrijwillige terugkeer veronderstelt de toestemming van de NBMV, zijn voogd en desgevallend zijn familie. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en Caritas hebben ervaring met het begeleiden van NBMV bij een vrijwillige terugkeer.

3) Het verzoek om internationale bescherming (voordien de asielaanvraag)

a) De procedure in het kort

Het verzoek om internationale bescherming kan ingediend worden aan de grens (in de praktijk op de luchthaven) of bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Het verzoek om internationale bescherming is een unieke aanvraag die zowel de aanvraag tot erkenning als vluchteling als de aanvraag tot toekenning van subsidiaire bescherming behelst. De erkenning als vluchteling heeft voorrang op de toekenning van subsidiaire bescherming. Bij elk verzoek moet dus eerst nagegaan worden of de erkenning als vluchteling mogelijk is. Pas dat niet kan, mag onderzocht worden of subsidiaire bescherming toegekend kan worden.

b) De verzoeker om internationale bescherming (voordien de asielzoeker)

Een vreemdeling die zijn land ontvlucht en niet meer kan terugkeren zonder zijn leven of persoonlijke veiligheid op het spel te zetten, kan in België internationale bescherming aanvragen. Daartoe

⁶ Artikelen 61/14 tot 67/25 van de verblijfswet van 15 december 1980, ingevoerd door de wet van 12 september 2011

moet hij een aanvraag om internationale bescherming indienen die zowel tot een erkenning als vluchteling als tot de toekenning van subsidiaire bescherming kan leiden.

c) De erkend vluchteling

De term 'erkend vluchteling' is van toepassing op «Elke persoon (...) die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en ten gevolge van bovenbedoelde gebeurtenissen verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.⁷»

d) De subsidiair beschermde

Subsidiaire bescherming wordt toegekend aan «de vreemdeling, die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt en die geen beroep kan doen op het recht op verblijf wegens medische redenen (op grond van artikel 9ter van de verblijfwet van 15 december 1980), en die gegronde redenen heeft om te geloven dat hij een reëel risico loopt op ernstige schade bij een terugkeer naar het land van herkomst.⁸»

e) Een beroep indienen

Een NBMV kan in beroep gaan bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV) tegen de volgende beslissingen 'ten gronde' van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS):

- een weigering van de erkenning als vluchteling maar wel de toekenning van subsidiaire bescherming;
- een weigering van de toekenning van subsidiaire bescherming;
- een intrekking, beëindiging of uitsluiting van de vluchtelingenstatus en/of van de subsidiaire beschermingsstatus;
- een beslissing tot niet-ontvankelijkheid van een volgend verzoek om internationale bescherming (voordien de meervoudige asielaanvraag).

De RVV kan een beslissing van het CGVS:

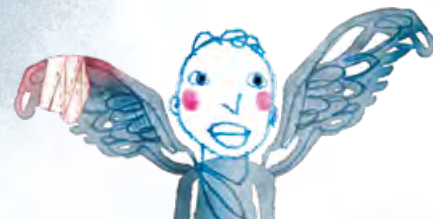
- bevestigen: de beslissing van het CGVS was correct en blijft behouden.
- hervormen: de RVV verandert de beslissing in een erkenning als vluchteling of een toekenning van subsidiaire bescherming.
- vernietigen: de RVV stuurt het dossier terug naar het CGVS omdat er elementen in de motivering ontbreken waardoor het CGVS een nieuwe beslissing moet nemen.

f) Opheffing of intrekking van de internationale beschermingsstatus

Als het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen beslist om het statuut van internationale bescherming op te heffen of in te trekken, komt er een einde aan de internationale

⁷ Conventie van Genève van 1967

⁸ Artikel 48/4 van de verblijfwet van 15 december 1980

beschermingsstatus (erkenning als vluchteling of subsidiaire bescherming). De internationale bescherming is immers niet meer noodzakelijk omwille van het gedrag van de betrokkene of omwille van een wijziging in de situatie die aan de basis lag van de toekenning van de internationale bescherming.

Opgelet, het opheffen of intrekken van de internationale beschermingsstatus betekent niet automatisch dat de betrokkene zijn aan die beschermingsstatus gekoppeld verblijfsrecht verliest. De Dienst Vreemdelingenzaken zal beslissen of de betrokkene die zijn internationale beschermingsstatus kwijt is, ook zijn verblijfsrecht verliest.

g) Wat gebeurt er als de jongere 18 wordt en nog geen definitief antwoord gekregen heeft?

Als de jongere 18 jaar wordt en er nog geen beslissing werd genomen met betrekking tot zijn verzoek om internationale bescherming, wordt de jongere overgeplaatst naar een opvangstructuur voor volwassenen. De behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming loopt gewoon verder, zij het nu als volwassene. Er komt ook een einde aan de voogdij.

4) De duurzame oplossing of de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV

a) Wat is een duurzame oplossing?

De "bijzonder verblijfsprocedure voor NBMV" of "de NBMV-procedure" heeft als doel een duurzame oplossing te vinden voor NBMV die geen verzoek om internationale bescherming hebben ingediend of waarvan dat verzoek afgewezen werd.

Opgelet: Deze procedure is niet toegankelijk voor NBEMV uit een EER-land of uit Zwitserland.

De verblijfswet van 15 december 1980 definieert de duurzame oplossing als volgt (in volgorde van prioriteit):

- hetzij een gezinshereniging in het land waar de ouders zich legaal bevinden, overeenkomstig de artikelen 9 en 10 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind van 20 november 1989;
- hetzij de terugkeer naar het land van herkomst of naar een land waar de NBMV gemachtigd of toegelaten is tot verblijf, met garanties op adequate opvang en verzorging, naargelang zijn leeftijd en zijn graad van zelfstandigheid, geboden door hetzij zijn ouders of andere volwassenen die voor de NBMV zullen zorgen, hetzij door overheidsinstanties of niet-gouvernementele instanties;
- hetzij de machtiging tot verblijf in België, met inachtneming van de bepalingen waarin de wet voorziet.

b) De procedure

De aanvraag (zowel de eerste aanvraag als de verlengingen) kan enkel door de voogd worden ingediend. De advocaat of de NBMV zelf kunnen dit niet. Het Bureau MINTEH van de Dienst Vreemdelingenzaken neemt de beslissing.

c) Wat gebeurt er als de jongere 18 wordt en nog geen definitief antwoord gekregen heeft?

Als de jongere 18 jaar wordt en er nog geen beslissing werd genomen met betrekking tot zijn duurzame oplossing, verblijft de jongere zonder wettig verblijf in het land. Hij kan eventueel als volwassene een regularisatieaanvraag indienen.

5) Slachtoffer mensenhandel

a) Wat is mensenhandel ?

Mensenhandel is een strafbaar feit dat wordt gedefinieerd als:

«de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdracht van de controle over hem, met het oog op, onder meer:

- seksuele uitbuiting of kinderpornografie;
- uitbuiting van bedelarij;
- aan het werk zetten in omstandigheden strijdig met de menselijke waardigheden;
- uitbuiting in het kader van orgaanhandel;
- het doen plegen van misdrijven tegen zijn wil.»

b) De procedure

Het slachtoffer van mensenhandel kan van de Belgische overheid bescherming en een verblijfsrecht krijgen onder de volgende strikte voorwaarden:

1. De vreemdeling is niet in het bezit van een verblijfsvergunning;
2. De vreemdeling heeft geen contact meer met de daders van het misdrijf of is uit het netwerk gestapt;
3. De vreemdeling wordt begeleid door een gespecialiseerd en erkend opvanghuis voor slachtoffers van mensenhandel; In België zijn er drie gespecialiseerde en erkende opvanghuizen voor slachtoffers van mensenhandel: Pag-Asa in Brussel (www.pag-asa.be), Payoke in Antwerpen (www.payoke.be) et Sürya in Luik (www.asblsurya.be). Deze drie organisaties begeleiden de slachtoffers tijdens de hele duur van de procedure. Zij dienen ook de verblijfsaanvraag in bij het Bureau Mensenhandel van de Dienst vreemdelingenzaken.
4. De vreemdeling is bereid om met de bevoegde instanties samen te werken. Concreet betekent dit dat het slachtoffer bereid moet zijn om een verklaring af te leggen of een klacht in te dienen.

Minderjarige slachtoffers van mensenhandel worden opgevangen en gehuisvest door het opvanghuis Esperanto (Federatie van Wallonië-Brussel) of door de opvanghuizen Minor Ndako en Juna (Vlaamse Gemeenschap).

Voor NBMV verloopt de procedure mensenhandel in 3 fases.

De eerste fase

Wanneer de politie- of inspectiediensten vermoeden dat een minderjarige vreemdeling een slachtoffer van mensenhandel is, wordt de minderjarige als zodanig geïdentificeerd. De Dienst Vreemdelingenzaken wordt ook onmiddellijk op de hoogte gebracht. De minderjarige vreemdeling krijgt informatie over de mogelijkheid om een verblijfsrecht als slachtoffer van mensenhandel te krijgen op voorwaarde dat hij samenwerkt met de bevoegde instanties belast met het onderzoek. Als de minderjarige vreemdeling de verplichte opvang en begeleiding door een gespecialiseerd

en erkend opvanghuis voor slachtoffers van mensenhandel aanvaardt, krijgt hij een attest van immatriculatie voor drie maanden. Bij het verstrijken van de eerste periode van 3 maanden neemt de Dienst Vreemdelingenzaken contact op met de procureur des Konings of de arbeidsauditeur om na te gaan of de jongere nog steeds als een slachtoffer van mensenhandel beschouwd kan worden. Als de Dienst Vreemdelingenzaken het nodig acht, rekening houdend met de elementen van het dossier of als het nodig is voor het verdere verloop van het onderzoek, kan het attest van immatriculatie éénmalig met drie maanden verlengd worden. Tijdens de geldigheidsduur van dit attest kan de NBMV, in overleg met zijn voogd, beslissen of hij al dan niet verklaringen zal afleggen of een klacht zal indienen tegen zijn uitbuiters.

De tweede fase

Als de procureur des Konings of de arbeidsauditeur een positief advies geeft en als de minderjarige de openbare orde of de nationale veiligheid niet in gevaar brengt, krijgt de minderjarige een verblijfsrecht van 6 maanden (elektronische A kaart). Dit verblijfsrecht wordt met telkens 6 maanden verlengd zolang de hierboven vermelde voorwaarden vervuld blijven en tot op het moment dat de rechtbank uitspraak doet.

De derde fase

De Dienst Vreemdelingenzaken "kan" een verblijfsrecht van onbepaalde duur (elektronische B kaart) verlenen aan een slachtoffer van mensenhandel indien zijn verklaring of klacht tot een veroordeling geleid heeft of indien de procureur des Konings of de arbeidsauditeur de tenlastelegging van mensenhandel, onder de bezwarende omstandigheden die in artikel 77quater van de verblijfswet van 15 december 1980 voorzien worden, weerhouden heeft.

c) Wat gebeurt er als de jongere 18 wordt en nog geen definitief antwoord gekregen heeft?

Voor de procedure slachtoffer van mensenhandel verandert de meerderjarigheid van het slachtoffer niets. De jongere wordt wel overgeplaatst naar een opvanghuis voor volwassenen. Er komt ook een einde aan de voogdij.

6) Regularisatie om humanitaire redenen (artikel 9bis)

Op basis van artikel 9bis van de verblijfswet van 15 december 1980, kan iedere vreemdeling die in het bezit is van een identiteitsdocument en die buitengewone omstandigheden kan aantonen, een verblijfsrecht van meer dan drie maanden aanvragen. De regularisatie op basis van artikel 9bis is een gunst, geen recht.

7) Regularisatie om medische redenen (artikel 9ter)

Op basis van artikel 9ter van de verblijfswet van 15 december 1980, kan iedere vreemdeling die lijdt aan een ernstige ziekte waarvoor er in zijn land van herkomst (of een ander land waar hij een verblijfsrecht heeft) geen adequate behandeling is, een verblijfsrecht van meer dan drie maanden aanvragen. Een regularisatieaanvraag op basis van artikel 9ter kan ingediend worden vanuit een wettig verblijf of vanuit een onwettig verblijf. Er moeten geen buitengewone omstandigheden aangetoond worden.

Om een regularisatie om medische redenen te krijgen, moet de gezondheidstoestand van de vreemdeling een zekere ernst vertonen. Meer bepaald moet er een reëel risico zijn dat:

- het leven of de fysieke integriteit van de vreemdeling in gevaar is, of

- de vreemdeling een reëel risico loopt op onmenselijke of vernederende behandeling bij zijn terugkeer naar het land van herkomst.

Een ernstig zieke vreemdeling heeft recht op een verblijf om medische redenen in België, als er in zijn herkomstland of het land waar hij wettelijk verblijft, geen of slechts zeer beperkte, medische zorgen voor zijn ziekte beschikbaar zijn, of als deze zorgen, hetzij om financiële, hetzij om geografische redenen niet bereikbaar zijn. De beschikbaarheid van de medische behandeling houdt in dat de Dienst Vreemdelingenzaken ook rekening moet houden met de feitelijke, individuele toegankelijkheid van de medische behandeling. Hierbij spelen onder meer een rol: financiële, etnische, politieke, geografische en veiligheidsfactoren. Bij de beoordeling van de financiële situatie moet de Dienst Vreemdelingenzaken rekening houden met het al dan niet bestaan van een systeem van sociale zekerheid in het land van herkomst.

8) De procedure voor Europese minderjarigen (NBEMV)

Er is geen specifiek verblijfsrecht voor NBEMV uit een EER-land of uit Zwitserland. Deze minderjarigen kunnen een beroep doen op de algemene verblijfsprocedures voorzien in de verblijfwet van 15 december 1980. Zij kunnen geen beroep doen op de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV.

9) Welke verschillende verblijfsdocumenten kan een NBMV hebben?

Bijlage 25: bewijs van het indienen van een verzoek om internationale bescherming aan de grens

Bijlage 26: bewijs van het indienen van een verzoek om internationale bescherming

Bijlage 26quater: bewijs van het indienen van een verzoek om internationale bescherming met een beslissing dat België niet de verantwoordelijke EU-lidstaat is – overbrenging naar de verantwoordelijke EU-lidstaat met toepassing van Dublin III

Bijlage 35: verblijfsdocument tijdens de behandeling van een schorsend beroep bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

Bijlage 38: bevel tot terugbrenging afgeleverd aan de voogd van een NBMV

Attest van immatriculatie (AI): Een NBMV kan in verschillende situaties een AI hebben.

- Optie 1: bij een verzoek om internationale bescherming
- Optie 2: in het kader van de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV tijdens het zoeken naar een duurzame oplossing
- Optie 3: als een aanvraag tot regularisatie om medische redenen (art. 9ter) ontvankelijk wordt verklaard
- Optie 4: in het kader van een procedure slachtoffer van mensenhandel

A kaart: verblijfsrecht van beperkte duur – bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister

- Optie 1: de A kaart is 5 jaar geldig bij een erkenning als vluchteling
- Optie 2: de A kaart is 1 of 2 jaar geldig (verlengbaar onder bepaalde voorwaarden) bij de toekenning van subsidiaire bescherming of als de duurzame oplossing in het kader van de bijzondere verblijfsprocedure voor NBMV in België ligt
- Optie 3: de A kaart is 1 jaar geldig (verlengbaar onder bepaalde voorwaarden) bij regularisatie om humanitaire (art. 9bis) of om medische (art. 9ter) redenen

- Optie 4 de A kaart is 6 maanden geldig (verlengbaar onder bepaalde voorwaarden) in het kader van de procedure slachtoffer van mensenhandel.
- B kaart: verblijfsrecht van onbepaalde duur – bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister
- Optie 1: de B kaart wordt toegekend na een verblijf van 5 jaar met een A kaart als erkend vluchteling
 - Optie 2: de B kaart wordt toegekend 5 jaar na de toekenning van subsidiaire bescherming als de A kaart telkens verlengd werd
 - Optie 3: de B kaart wordt toegekend aan een ex-NBMV waarvan de duurzame oplossing in België ligt en die al 3 keer een verlenging van zijn A kaart heeft gekregen sinds hij 18 werd

RUBRIEK 3 : DE VERSCHILLENDE OPVANGTRAJECTEN

1) De NBMV opgevangen in een opvangstructuur

a) 1ste fase: Observatie- en Oriëntatiecentrum (OOC)

In een eerste fase wordt de jongere opgevangen in een observatie- en oriëntatiecentrum van Fedasil. Tijdens die eerste opvang gaat de dienst Voogdij na of de jongere effectief minderjarig, niet begeleid en zonder verblijfsrecht is. Daarnaast laat deze opvang ook toe om een eerste sociaal, medisch en psychologisch profiel van de jongere op te maken en om eventuele kwetsbaarheden te ontdekken zodat de jongere doorverwezen kan worden naar de opvangstructuur die het best aan zijn behoeften beantwoordt.

b) 2de fase: collectieve opvang

Na twee tot vier weken in een observatie- en oriëntatiecentrum wordt de jongere doorverwezen naar een collectieve opvangstructuur (een opvangcentrum beheerd door Fedasil of door een partner, bijvoorbeeld het Rode Kruis), naar een instelling beheerd door Jongerenwelzijn of naar een opvanggezin. In de collectieve opvangstructuren leven de NBMV in een leefgroep, samen met een team opvoeders. Zij worden begeleid in hun schoolloopbaan en worden stap per stap voorbereid op meer autonomie en zelfstandig wonen.

c) 3de fase: kleinschalige (individuele) opvang

In de derde fase kunnen de NBMV naar een individuele opvangstructuur gaan. Dat kan een lokaal opvanginitiatief (LOI) beheerd door een OCMW zijn of een opvanginitiatief beheerd door een vzw. Individuele opvang kan voor NBMV die 16 jaar oud zijn, die een verblijfsrecht van meer dan 3 maanden hebben en die in voldoende mate zelfstandig kunnen wonen. In deze fase krijgen de NBMV steeds meer vrijheid en autonomie, maar ook nog de nodige begeleiding.

d) De opvang van de meest kwetsbare NBMV

Erg jonge of kwetsbare NBMV kunnen doorverwezen worden naar een opvanggezin. Als er bijzondere opvangnoden worden vastgesteld, kan de NBMV doorverwezen worden naar de aangepaste instellingen van Jongerenwelzijn.

e) Opvang voor specifieke doelgroepen

Er zijn 3 specifieke opvangtrajecten voor bepaalde doelgroepen in het netwerk van Fedasil:

- Begeleiding van minderjarige alleenstaande moeders (Rixensart): Een vleugel van het opvangcentrum van Rixensart werd speciaal ingericht voor de opvang van alleenstaande minderjarige niet-begeleide moeders. Deze jonge meisjes verblijven er in een meer familiale omgeving en genieten een specifieke begeleiding afgestemd op de zorg voor het kind. Er is ook een crèche in het opvangcentrum.
- Opvang van NBMV die geen verzoek om internationale bescherming hebben ingediend (Sugny): Niet alle NBMV dienen een verzoek om internationale bescherming in. Fedasil is er wettelijk toe gehouden om alle NBMV op te vangen. Voor de NBMV die geen verzoek om internationale bescherming indienen, wordt er in het opvangcentrum van Sugny specifieke begeleiding aangeboden. Na een eerste verblijfsperiode in Sugny, wordt er een oplossing gezocht aangepast aan de noden van de NBMV.
- Time Out: Er zijn ook Time Out projecten voor jongeren die gedragsproblemen vertonen. In de Time Out kan de jongere wat afstand nemen van de gespannen situatie en nadenken over zijn toekomstig traject.

2) De NBMV opgevangen in ruime familiekring

Sommige NBMV hebben familieleden in de brede betekenis van het woord in België (ooms, tantes, grootouders, zussen, broers, neven en nichten, enz.). In bepaalde gevallen worden zij opgevangen en gehuisvest door die familieleden.

3) De NBMV opgevangen door een pleeggezin

Er zijn in Vlaanderen, Wallonië en Brussel projecten gericht op de opvang van NBMV in pleeggezinnen. Voor bepaalde NBMV is het leven in een collectief opvangcentrum niet de meest aangepaste oplossing. Zij hebben nood aan verankering in een gezin.

4) De NBMV met een verblijfsrecht (A kaart of B kaart) die zelfstandig woont

Op een bepaald moment zal de NBMV de opvangstructuur (moeten) verlaten en zelfstandig gaan wonen. De NBMV moet een eigen woning zoeken op de private huurmarkt. De opvangstructuur zal hem bij die zoektocht helpen. Ook in dit stadium is en blijft begeleiding door gespecialiseerde vzw's belangrijk om de draagkracht van de NBMV om zelfstandig te leven te versterken.

5) De ex-NBMV zonder wettig verblijf

Een ex-NBMV zonder wettig verblijf heeft geen recht meer op opvang. Het enige recht dat overblijft, is het recht op dringende medische hulp.

RUBRIEK 4 : NBMV EN OCMW

1) Met welk type NBMV kan een OCMW geconfronteerd worden?

Een OCMW kan met de volgende NBMV geconfronteerd worden:

- De NBMV die nog niet als NBMV gesignaleerd is;
- De NBMV in ruime familiekring;
- De NBMV in een pleeggezin;
- De NBMV in een collectieve opvangstructuur;
- De NBMV in een LOI;
- De NBMV met een verblijfsrecht die zelfstandig woont;
- De ex-NBMV zonder wettig verblijf.

2) Kan een NBMV een leefloon (maatschappelijke integratie) of een equivalent leefloon (maatschappelijke dienstverlening) krijgen?

Voor de toekenning van maatschappelijke integratie is er een leeftijdsvoorwaarde⁹. Omdat ze minderjarig zijn, kunnen NBMV dan ook geen leefloon krijgen, tenzij ze gelijkgesteld kunnen worden aan een meerderjarige¹⁰ (zwangere minderjarige, minderjarige met een of meerdere kinderen ten laste of minderjarige die meerderjarig verklaard is door het huwelijk). Zodra NBMV 18 jaar oud zijn, voldoen ze aan de leeftijdsvoorwaarde voorzien in de RMI-wet en komen ze in aanmerking voor het recht op het leefloon.

NBMV kunnen wel een equivalent leefloon krijgen, want voor de toekenning van maatschappelijke dienstverlening is er geen leeftijdsvoorwaarde.

3) Onder welke voorwaarden kan een NBMV een equivalent leefloon krijgen?

Om een equivalent leefloon te kunnen krijgen, moet de NBMV de volgende voorwaarden vervullen:

- In België verblijven;
- Een verblijfsrecht hebben; In februari 2017 publiceerde de POD MI een veelgestelde vraag (FAQ): *"Kan een minderjarige die door de dienst 'Voogdij' van de FOD Justitie is geïdentificeerd als niet-begeleide minderjarige vreemdeling, een recht op maatschappelijke dienstverlening openen? Ja, een minderjarige die door de dienst 'Voogdij' van de FOD Justitie is geïdentificeerd als niet-begeleide minderjarige vreemdeling, kan een recht op maatschappelijke dienstverlening*

⁹ Artikel 3 van de RMI-wet

¹⁰ Artikel 7 van de RMI-wet

openen indien deze minderjarige zich in een staat van behoeftigheid bevindt. Indien deze minderjarige geniet van materiële hulp van Fedasil of een andere instelling, bevindt hij zich niet in een behoeftige staat.” Deze FAQ van de POD MI impliceert dat het, om de verblijfsvoorwaarde te vervullen, volstaat om door de dienst Voogdij geïdentificeerd te zijn als NBMV, dus ongeacht of de NBMV een verblijfsprocedure opgestart heeft of in het bezit is van een verblijfsrecht. Dit antwoord is gebaseerd op het feit dat de identificatie als NBMV beschouwd wordt als een vorm van internationale bescherming die als hogere norm primeert op elke andere norm.

- Behoeftig zijn. Dit betekent hoofdzakelijk dat de NBMV niet ten laste mag zijn van een andere instelling (materiële hulp van Fedasil of een van de opvangpartners, jongerenwelzijn, opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel, enz.). Ook de hogervermelde FAQ van de POD MI van februari 2017 vermeldt deze voorwaarde heel duidelijk.

4) Op welke andere vormen van OCMW-hulp kan een NBMV recht hebben, naast het equivalent leefloon?

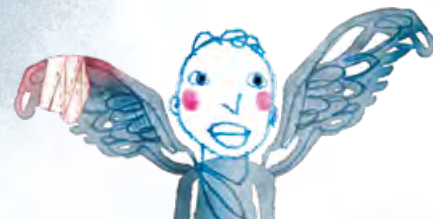
Naast een equivalent leefloon, kunnen NBMV ook recht hebben op de opgesomde vormen van maatschappelijke dienstverlening, uiteraard enkel als de specifieke toekenningsvoorwaarden voor deze vormen van maatschappelijke dienstverlening vervuld zijn en in functie van het resultaat van het sociaal onderzoek van het OCMW:

- Huurwaarborg
- Installatiepremie
- Eerste huur
- Equivalent gewaarborgde kinderbijslag
- Participatie en sociale activering
- Budgetbeheer
- Schoolkosten
- Vervoerskosten

Deze lijst is niet volledig. Bovendien kunnen er verschillen zijn tussen de drie gewesten.

5) Wordt het OCMW door de POD MI terugbetaald voor de maatschappelijke dienstverlening die het aan een NBMV verleent?

Ja, het OCMW wordt door de federale overheid terugbetaald voor de maatschappelijke dienstverlening die het verleent aan een NBMV die voldoet aan de toekenningsvoorwaarden (zie vragen 3 en 4). Weliswaar steeds binnen de grenzen van de wet van 2 april 1965 en het ministerieel besluit van 30 januari 1995.

6) Welk OCMW is territoriaal bevoegd om een NBMV te helpen?

Er is geen specifieke territoriale bevoegdheidsregel voor NBMV. De gebruikelijke bevoegdheidsregels zijn dus van toepassing:

- de algemene regel: gewoonlijke verblijfplaats (artikel 1, 1° van de wet van 2 april 1965)
- de bijzondere regels: asielzoeker, student, huurwaarborg bij het verlaten van een opvangstructuur, enz.

7) Is de territoriale bevoegdheidsregel voor studenten van toepassing op NBMV?

De territoriale bevoegdheidsregel voor studenten (artikel 2, §6 van de wet van 2 april 1965) is alleen van toepassing op meerderjarige studenten. Als de NBMV-student nog geen 18 jaar oud is, is deze bijzondere regel dus niet van toepassing en wordt de algemene territoriale bevoegdheidsregel toegepast, namelijk die van de gewoonlijke verblijfplaats. Zodra de NBMV-student meerderjarig is, geldt de territoriale bevoegdheidsregel voor studenten.

8) Kan de voogd voor de NBMV een hulpvraag indienen bij het OCMW?

Zoals bij elke hulpvraag, kan de hulpvraag voor een NBMV ingediend worden door de hulpvrager zelf of door een persoon die de hulpvrager schriftelijk aangeduid heeft.

9) Welke categorie (bedrag equivalent leefloon) wordt aan een NBMV toegekend?

Er kunnen drie categorieën toegekend worden: samenwonende, alleenstaande of gezin ten laste.

- De categorie 'gezin ten laste' wordt toegekend wanneer de hulpvrager samenwoont met een gezin ten laste. Dat betekent dat er minstens één ongehuwd minderjarig kind ten laste moet zijn.
- De categorie 'samenwonende' wordt toegekend wanneer twee voorwaarden vervuld zijn: samen onder hetzelfde dak wonen en de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen wat betekent dat er een financieel-economisch voordeel moet zijn alsook een vorm van samenleven.
- De categorie 'alleenstaande' wordt in alle andere gevallen toegekend.

Alles hangt af van de feitelijke situatie die in het sociaal onderzoek van het OCMW vastgesteld wordt. Welke categorie het zal worden, kan dan ook niet op voorhand bepaald en meegedeeld worden. Het gaat immers telkens om het onderzoeken van een individuele situatie waarbij de door de maatschappelijk werker vastgestelde feiten getoetst worden aan de toekenningsvoorwaarden van de drie verschillende categorieën. Dit onderzoek is zo goed als nooit gemakkelijk.

Ter illustratie gaan we kort in op enkele typische situaties:

- Als de NBMV samen met een vriend op een appartement woont, moet het sociaal onderzoek van het OCMW bepalen of het bedrag 'alleenstaande' of 'samenwonende' aan de NBMV toegekend kan worden. Het is niet evident om vast te stellen of er een financieel-economisch voordeel is

en of er een vorm van samenleven bestaat. Heeft elk van de personen een inkomen? Doen ze hun boodschappen samen? Is er één huurcontract of zijn er twee? Worden de kosten voor gas, elektriciteit en telefonie gedeeld? Enz.

- Als de NBMV nog minderjarig is en opgevangen wordt in de ruime familiekring of in een pleeggezin en het betrokken gezin krijgt (equivalent) leefloon 'gezin ten laste' of heeft zelf voldoende bestaansmiddelen, is het recht van de NBMV (op periodieke financiële hulp) 'gedekt'. Niettemin zal het OCMW nagaan of er eventueel andere vormen van maatschappelijke dienstverlening toegekend kunnen worden.
- Als de NBMV onder hetzelfde dak woont met een meerderjarige die een (equivalent) leefloon krijgt, dan zal het sociaal onderzoek bepalen of er aan de meerderjarige een bedrag 'gezin ten laste' of aan elk van hen een bedrag 'samenwonende' (of 'alleenstaande') toegekend moet worden. Alles hangt af van het begrip 'ten laste' (leeftijdverschil, zelfstandigheid, organisatie van het samenleven, enz.).
- Als de NBMV alleen woont en zijn gezin bij hem komt wonen na een gezinshereniging (één of meerdere personen), dan kan het bedrag 'gezin ten laste' toegekend worden, hetzij aan een van de ouders (als hun verblijfsrecht dat mogelijk maakt), hetzij aan de NBMV zelf.
- Enz.

10) Kan/moet het OCMW een NBMV die door dat OCMW geholpen wordt, een GPMI laten tekenen?

Zoals voor elke begunstigde van een equivalent leefloon kan het OCMW de nog minderjarige NBMV voorstellen om een GPMI te ondertekenen.

Als de NBMV meerderjarig is en een leefloon krijgt, zal het ondertekenen van een GPMI waarschijnlijk verplicht zijn (student met voltijds leerplan, geen begunstigde van het recht op maatschappelijke integratie in de afgelopen drie maanden, enz.)¹¹.

11) Kan het OCMW bij het nemen van zijn beslissing rekening houden met de mate van zelfstandigheid van een NBMV die alleen wil gaan wonen?

Aangezien het aanbod van de gemeenschappen (zowel residentieel als ambulante) niet volstaat voor alle NBMV worden heel wat NBMV met een verblijfsrecht verder opgevangen in de opvangstructuren voor asielzoekers.

Dat betekent niet dat een OCMW de hulpvraag van een NBMV met een verblijfsrecht zonder meer kan weigeren door naar de opvangstructuur te verwijzen. De NBMV is immers legaal in het land en heeft in principe recht op maatschappelijke dienstverlening (equivalent leefloon) als hij behoeftig is.

Bij de beoordeling van de hulpvraag door het OCMW moet het belang van de NBMV steeds voorop staan. Het is niet in het belang van een NBMV om met zijn equivalent leefloon alleen te

¹¹ Voor meer informatie over het GPMI in het kader van het recht op maatschappelijke integratie: http://www.ocmw-info-cpas.be/fiche_FT_nl/le_projet_individualise_dintegration_sociale_piis_ft

gaan wonen als de begeleiding en omkadering dan beperkt is tot een maatschappelijk werker van het OCMW die af en toe langskomt.

Als een OCMW een hulpvraag van een NBMV (en/of zijn voogd) krijgt, voert het OCMW een sociaal onderzoek. Belangrijk is om na te gaan of de huisvesting in orde is (huur niet te hoog, minimale kwaliteit voorzien, geen gevaarlijke situaties omwille van gebrekkige elektriciteit, enz.) en of er een netwerk bestaat rond de NBMV zodat er een minimum aan begeleiding en omkadering is. Dat netwerk kan bestaan uit familie, vrienden, voogd, vrijwilligers, school, jeugdwerk, enz. Ook met een netwerk is het vaak geen ideale situatie aangezien de voorziene begeleiding en omkadering vaak toch beperkt is en het omkaderende netwerk afhangt van vrijwilligers.

Juridisch is het niet toegelaten om een hulpvraag van een NBMV af te wijzen tenzij uit het sociaal onderzoek blijkt dat de omstandigheden waar in de NBMV terecht zou komen, echt wel een ernstig risico voor de NBMV kunnen inhouden. En ook in die situatie beslist uiteindelijk de arbeidsrechter als de NBMV in beroep gaat tegen de weigering van het OCMW.

Met andere woorden, als het OCMW vaststelt dat de NBMV in slechte huisvesting terecht zal komen en/of heel weinig begeleiding en omkadering zal hebben, kan het OCMW de NBMV en zijn voogd proberen af te raden om door te zetten met de hulpvraag. Als de NBMV zijn hulpvraag toch indient, kan het OCMW de toekenning van het equivalent leefloon echter niet weigeren (tenzij er een ernstig en door het OCMW aangetoond risico voor de NBMV bestaat).

Het OCMW kan ook stappen zetten om een netwerk rond de NBMV te bouwen. Zie deel II.

RUBRIEK 5: ANDERE RECHTEN VAN NBMV

1) Mag een NBMV naar school gaan?

Ja. Zowel in de Federatie Wallonië-Brussel als in Vlaanderen heeft elk kind recht op onderwijs en dat ongeacht hun administratief statuut en ongeacht het al dan niet hebben van een verblijfsrecht of een verblijfsdocument.

Vanaf het secundair onderwijs biedt de Vlaamse Gemeenschap anderstalige nieuwkomers onthaalonderwijs aan. Zo krijgen anderstalige nieuwkomers de mogelijkheid om zich aan te passen aan een schoolsysteem dat zij niet kennen en een taal die zij niet spreken. Het onthaalonderwijs heeft als hoofddoel om leerlingen die geen Nederlands spreken en die nog niet zo lang in België zijn, de gelegenheid te bieden om zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in het onderwijsniveau of het type onderwijs dat het best past bij hun persoonlijke bekwaamheid. Het onthaalonderwijs omvat in een eerste fase een onthaalklas (de OKAN-klas) met een programma dat zich voornamelijk richt op het leren van de Nederlandse taal en wordt nadien in een gewone klas op maat verdergezet.

2) Heeft een NBMV recht op ziekteverzekering?

NBMV die (nog) geen verblijfsrecht van meer dan 3 maanden kregen, hebben recht op ziekteverzekering. Ze kunnen zich aansluiten bij een ziekenfonds op voorwaarde dat:

- Ze drie opeenvolgende maanden basisonderwijs of secundair onderwijs hebben gevolgd aan een school die erkend is door een Belgische overheid. Belangrijk om weten: de vakanties tellen mee. Als een NBMV bijvoorbeeld start op 1 mei dan zullen mei, juni én juli meetellen. OF
- Ze vrijgesteld zijn van leerplicht. OF
- Ze opgevolgd worden door Kind en Gezin (Vlaanderen) of l'ONE (Office de la Naissance et de l'Enfance voor de Federatie Wallonië-Brussel).

Indien één van de hogervermelde voorwaarden niet vervuld is, kunnen NBMV die erkend vluchteling zijn, die subsidiaire bescherming gekregen hebben of die een ander verblijfsrecht van meer dan 3 maanden hebben, zich op basis van hun verblijfsdocument (A-kaart of B-kaart) aansluiten bij een ziekenfonds. Erkend vluchtelingen en subsidiair beschermde NBMV kunnen zich inschrijven van zodra ze de beslissing van het Commissariaat Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen ontvangen hebben.

Om een NBMV aan te sluiten bij een ziekenfonds, is de toestemming van de voogd vereist. Er moet een attest van aanstelling van de voogd voorgelegd worden alsook een attest van de schoolloopbaan of een attest van vrijstelling van de leerplicht of een attest van Kind en Gezin (of van l'ONE). NBMV die (nog) geen recht hebben op een ziekteverzekering, maar die wel al geregistreerd staan bij de Dienst Vreemdelingenzaken, hebben ook recht op medische zorgen. De kosten van deze medische zorgen zijn voor Fedasil. Voor meer informatie kan je terecht bij de Cel Medische Kosten van Fedasil (02/213 43 00 of medic@fedasil.be).

Voor uitgebreide info over het recht op ziekteverzekering op: www.medimmigrant.be en/of www.vreemdelingenrecht.be.

3) Heeft een NBMV recht op kinderbijslag?

Een NBMV die opgevangen wordt in een pleeggezin, in de ruime familiekring of die zelf ouder is, kan onder bepaalde voorwaarden recht hebben op kinderbijslag.

De NBMV kan een beroep doen op verschillende stelsels van kinderbijslag: de reguliere kinderbijslag, de gewaarborgde kinderbijslag of het equivalent gewaarborgde kinderbijslag toegekend door de OCMW's. De toekenningsvoorwaarden verschillen per stelsel van kinderbijslag.

Er is ook een 'rangorde' tussen de verschillende stelsels van kinderbijslag. Er moet altijd eerst nagegaan worden of er recht is op reguliere kinderbijslag. Als dat niet het geval is, moet vervolgens nagegaan worden of er recht is op gewaarborgde kinderbijslag. Pas in laatste instantie kan er recht zijn op equivalent gewaarborgde kinderbijslag toegekend door het OCMW.

Voor uitgebreide info over het recht op kinderbijslag: <http://www.kinderenopdevlucht.be/files/Image/mena-Cadre-juridique/Kinderbijslag-NBMV-2018.pdf>

4) Kan een NBMV een gezinshereniging aanvragen?

Ja, bepaalde familieleden van een NBMV die erkend vluchteling is of subsidiaire bescherming heeft gekregen (ook als dat gebeurde op basis van medische redenen – artikel 9ter van de verblijfswet van 15 december 1980) kunnen een aanvraag gezinshereniging indienen.

Het recht op gezinshereniging met een NBMV is er alleen voor de ouders van de NBMV. Broers en zussen van de NBMV kunnen wel een humanitair visum aanvragen (artikelen 9 en 13 van de verblijfswet van 15 december 1980).

Er zijn een aantal voorwaarden. De NBMV moet jonger dan 18 jaar oud zijn op het moment van de aanvraag gezinshereniging. In een arrest van 12 april 2018 heeft het Hof van Justitie evenwel geoordeeld dat de familie van een NBMV die voor zijn 18^e verjaardag het land is binnen gekomen maar zijn internationale bescherming (erkenning vluchteling of subsidiaire bescherming) pas na zijn 18^e verjaardag gekregen heeft, ook een aanvraag gezinshereniging moeten kunnen doen onder dezelfde voorwaarden. Het is dus mogelijk dat de wet binnenkort gewijzigd wordt. De NBMV moet het land ook binnengekomen zijn zonder begeleiding van een krachtens de wet verantwoordelijke meerderjarige vreemdeling en vervolgens niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke persoon gestaan hebben of zonder begeleiding achtergelaten worden nadat hij het land is binnengekomen (artikel 10, §1, 7° van de verblijfswet van 15 december 1980). De bloed- of aanverwantschap met de NBMV moet bewezen worden en er moet ook een medisch attest voorgelegd worden dat de familieleden niet lijden aan een ziekte die een gevaar vormt voor de volksgezondheid.

5) Mag een NBMV een bankrekening openen?

Voor het openen van een bankrekening door een NBMV is de aanwezigheid van de voogd noodzakelijk. Voor sommige banken volstaat echter een schriftelijke goedkeuring van de voogd.

Een andere voorwaarde is dat de NBMV zich moet kunnen identificeren (A kaart, B kaart, attest van immatriculatie, bijlage 26). Voor een volledige lijst van de verblijfsdocumenten die aanvaard moeten worden voor de identificatie alsook voor meer info over dit thema, kijkt u best eens op de volgende websites:

<https://www.febelfin.be/nl/publicaties/de-basisbankdienst-voor-asielzoekers-en-vluchtelingen-veel-gestelde-vragen>

<http://www.agii.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/sociaal-medisch/bankdiensten>

Meestal zal er ook een adres gevraagd worden. Het tijdelijk karakter van een woonplaats (bijvoorbeeld in een opvangcentrum) is geen geldige reden om een bankdienst te weigeren.

Opgelet! Jongeren zonder wettig verblijf of met een verblijfsrecht dat misschien niet verlengd wordt na 18 jaar, halen best al hun geld van hun bankrekening kort voor ze 18 jaar worden. Bankkaarten worden soms automatisch geblokkeerd als de geldigheidsdatum van een verblijfs-, of identiteitsbewijs vervalst. Het kan moeilijk zijn om zonder geldig identiteitsdocument aan het loket alsnog het geld af te halen. Ook de voogd kan niet meer optreden omdat zijn mandaat formeel eindigt bij de 18e verjaardag van de NBMV. Het kan nuttig zijn om de situatie op voorhand te bespreken met een bankbediende.

6) Mag een NBMV een huurcontract tekenen?

Ja. Minderjarigen zijn in principe handelingsonbekwaam tot hun 18de verjaardag. Dat betekent dat de minderjarige geen rechtshandelingen op zelfstandige basis mag verrichten. Die regeling is er om de minderjarige te beschermen. Niet om hem te blokkeren in zijn leven. Daarom kan een minderjarige met voldoende onderscheidingsvermogen vanaf 16 jaar wel zelf een huurcontract tekenen.

Als de minderjarige door het tekenen van een huurcontract benadeeld wordt, kan de voogd de vernietiging van het huurcontract aan een rechter vragen. Benadeling is er als de huur te hoog is voor het inkomen van de minderjarige en/of voor de kwaliteit van de woning. De verhuurder

kan de vernietiging van het huurcontract omwille van de minderjarigheid niet vragen. De handelingsonbekwaamheid en de daaruit voortvloeiende bescherming zijn er om de minderjarige te beschermen, niet de verhuurder.

7) Mag een NBMV vakantiewerk doen? Heeft de NBMV een arbeidskaart nodig?

Ja, onder bepaalde voorwaarden kan een NBMV vakantiewerk doen.

In het algemeen kan een minderjarige vanaf zijn 16de verjaardag aan het werk als jobstudent. Als de minderjarige pas 15 jaar oud is maar wel al de voltijdse leerplicht doorlopen heeft (dus de eerste twee jaar secundair onderwijs beëindigd hebben – OKAN-klassen tellen niet mee), kan de jongere eveneens als jobstudent aan de slag.

Met de toepassing 'Student@work' kan de jongere zien hoeveel dagen hij nog mag werken tegen een verlaagde sociale bijdrage (475 uren): http://www.belgium.be/nl/online_dienst/app_studentatwork.

- Vakantiewerk voor jongeren met een lopende procedure internationale bescherming: Jongeren waarvan de procedure internationale bescherming nog loopt, mogen werken met een arbeidskaart C na een wachtperiode van 4 maanden. De wachtperiode begint te lopen vanaf het verzoek om internationale bescherming. De NBMV kan werken met een arbeidskaart C tot er een beslissing komt van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen of van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.
- Vakantiewerk voor jongeren die erkend vluchteling zijn: NBMV die erkend vluchteling zijn, zijn vrijgesteld van een arbeidskaart om te werken.
- Vakantiewerk voor jongeren die subsidiaire bescherming kregen: NBMV die subsidiaire bescherming kregen, mogen werken met een arbeidskaart C. Vijf jaar na het indienen van de asielaanvraag krijgen ze een onbeperkt verblijfsrecht en worden ze vrijgesteld van een arbeidskaart.
- Vakantiewerk voor jongeren in de bijzondere Verblijfsprocedure NBMV: Deze NBMV mogen niet werken (hier zit geen logica achter, het gaat om een vergetelheid van de wetgever). Vrijwilligerswerk, alternierend leren en stages zijn wel mogelijk. Wanneer deze NBMV meerderjarig worden, kunnen zij op basis van hun verblijfskaart A een arbeidskaart C aanvragen.
- Vakantiewerk voor jongeren zonder verblijfsstatuut: Als er geen wettig verblijf is mag je in principe niet werken en kan er geen arbeidskaart aangevraagd worden.
- Voor uitgebreide info over arbeidskaarten: <https://www.werk.be/online-diensten/werknemers-buitenlandse-nationaliteit>

8) Mag een NBMV reizen? En zo ja, in welk kader en met welke verblijfsdocumenten?

Dat hangt af van het verblijfsdocument, de voorhanden zijnde identiteitsdocumenten, het kader van de reis (school, familie, toerisme) en de bestemming (Schengen, EU maar buiten Schengen, buiten de EU).

Voor uitgebreide info over reizen: <http://www.kinderenopdevlucht.be/files/Image/mena-Cadre-juridique/Fiche-NBMV-en-reizen.pdf>

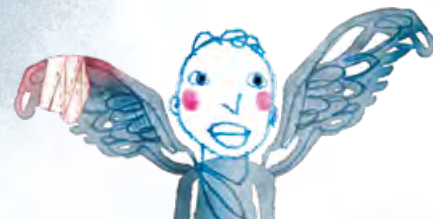
Deel II: Een netwerk uitbouwen

In dit deel gaan we in op de begeleiding van een NBMV door een OCMW in de praktijk. Het uitbouwen van een breed netwerk van professionals rond de NBMV is daarbij van doorslaggevend belang. NBMV moeten weten tot wie zij zich kunnen wenden in hun gewest, provincie of gemeente. Een cruciale vraag is dan ook hoe een OCMW een netwerk rond de NBMV kan uitbouwen. Er is evenwel geen zaligmakende aanpak. We kunnen geen basismodel naar voor schuiven. Elke maatschappelijk werker moet ter plaatse, binnen zijn OCMW en binnen zijn gemeente, een netwerk uitbouwen dat relevant is voor de desbetreffende NBMV. Als algemene houvast geldt dat een maatschappelijk werker er niet alleen voor mag staan, maar omringd moet worden door personen die van grote betekenis zijn om de NBMV een stabiele en haalbare begeleiding te kunnen bieden. We gaan ook in op de aandachtspunten die de maatschappelijk werker in het achterhoofd moet houden bij de begeleiding van een NBMV. We verduidelijken ze aan de hand van voorbeeldsituaties die rechtstreeks uit de praktijk komen.

1) Aandachtspunten voor een geslaagde NBMV-begeleiding:

- 1. Een goed onthaal van de NBMV is van essentieel belang:** Een goed onthaal stelt de NBMV op zijn gemak en maakt dat de NBMV zich veilig voelt. Tijdsdruk is dan ook uit den boze. Er moet voldoende tijd uitgetrokken worden voor het eerste contact. Een goed onthaal komt tot stand door oogcontact met de jongere te maken, door aangepast taalgebruik te hanteren, door rekening te houden met mogelijke culturele verschillen en taalbarrières en door eerst en vooral te **luisteren** alvorens de NBMV te overstelpen met informatie over allerlei procedures en over de toekenningsvoorwaarden voor OCMW-hulp. Denk, indien mogelijk op voorhand, na over het inzetten van een tolk en de verschillende opties die daarvoor bestaan (tolk ter plaatse, telefoontolk, enz.).
- 2. Inzetten op het opbouwen van een vertrouwensband.** In een eerste fase van de begeleiding komt het erop aan om het vertrouwen van de NBMV te winnen. Dat is belangrijker voor een succesvolle begeleiding dan het meegeven van volledige informatie en invullen van alle formulieren. Daar is nadien ook nog tijd voor. Uiteraard moeten bepaalde termijnen wel gerespecteerd worden.
- 3. De prioriteiten van de NBMV bepalen en dit SAMEN met de NBMV doen, niet in zijn plaats.** Zoals gezegd, het komt erop aan om de NBMV zijn verhaal te laten doen en samen met hem na te gaan welk toekomstbeeld de NBMV voor ogen heeft en welke stappen de NBMV kan zetten om zijn doel te bereiken. Het is belangrijk om open te staan voor alle input die de NBMV zelf geeft. Breek geen dromen af door ze als onhaalbaar voor te stellen maar probeer richting te geven binnen de bestaande mogelijkheden. Werk samen met de NBMV aan een concreet stappenplan waar de NBMV en de begeleiding achter kunnen staan. Volledig van buitenaf opgelegde streefdoelen zijn immers gedoemd om te mislukken.

Casus - Samen met de NBMV de eerste stappen zetten

In juli 2016 bevalt een NBMV van een dochter. De vader is een jonge man die in België erkend is als vluchteling. Ze zijn geen koppel meer, maar zien elkaar wel nog regelmatig. De vader was heel betrokken bij de zwangerschap van zijn ex-vriendin. De verblijfsituatie van de NBMV verandert bij de geboorte van haar dochter. Het kind krijgt een verblijfsrecht, aangezien de vader een erkend vluchteling is. Vervolgens krijgt de moeder ook een verblijfsrecht. De moeder verblijft in een LOI en neemt de dagelijkse zorg voor haar kind op. De vader komt zijn dochter regelmatig bezoeken en past ook af en toe op haar bij hem thuis. De vader is extreem jaloers en kan het niet verdragen dat de moeder met andere mannen omgaat. Het kwam al enkele keren tot geweld tussen vader en moeder. De dienst jongerenwelzijn volgt de situatie van het kind op. Ook de dienst jeugdbescherming volgt de situatie op (wegens het geweld). De ouders mogen elkaar alleen nog zien in aanwezigheid van een derde. Er werd een pro-Deadvocaat aangesteld om bij de familierechtbank een verzoekschrift in te dienen om een oplossing te vinden voor de opvang van het kind en om eventueel alimentatie te krijgen. De advocaat werd in januari 2016 aangesteld, het vonnis werd pas in april 2018 uitgesproken!

De NBMV wordt begeleid door de maatschappelijk werker bij de eerste afspraken met de advocaat, de dienst jongerenwelzijn en de dienst jeugdbescherming. Het is belangrijk om de verschillende stappen goed uit te leggen, zodat de NBMV ze daarna alleen kan zetten.

De medewerkers van het LOI/OCMW moeten voldoende aanwezig en bereikbaar zijn. Een telefonische permanentie is erg nuttig. Sommige OCMW's werken samen met telefooncentrales om een telefonische permanentie te voorzien. Dit om te vermijden dat een medewerker dit elke dag moet doen.

4. **De NBMV begeleiden bij het zetten van de eerste administratieve stappen naar de eerstelijnsdiensten.** Samen met de NBMV de eerste keer naar een bepaalde openbare of private dienst gaan (brugfiguur zijn), heeft veel voordelen. De NBMV is niet vertrouwd met onze administratieve werkwijze. De medewerkers van de betrokken dienst zijn misschien niet vertrouwd met NBMV. Ook hier, indien mogelijk op voorhand, nadenken over het inzetten van een tolk en de verschillende opties die daarvoor bestaan (tolk ter plaatse, telefoontolk, enz.). Indien mogelijk steeds dezelfde tolk gebruiken.
5. **Een netwerk uitbouwen rond de jongere en een vertrouwenspersoon vinden.** Alle stappen van een begeleiding zelf zetten, is veel werk en houdt het risico in dat de NBMV er helemaal alleen voor staat als die éne begeleider weg valt. Het uitbouwen van een netwerk houdt het voor iedereen beheersbaar en verruimt de mogelijkheden en de ondersteuning van de NBMV. De vertrouwenspersoon kan de voogd zijn maar ook een familielid, een andere NBMV die al meer vertrouwd is met ons land en die de rol van 'buddy' wil en kan opnemen, een vrijwilliger (buddy), enz.
6. **HET SAMEN doen.** Dit betekent dat alle stappen na overleg met de NBMV en in de mate van het mogelijke samen met de NBMV gezet worden. Ook dat aan de NBMV getoond wordt dat de stappen gezet zijn zodat de NBMV niet in het ongewisse is over de voortgang. Ook het opvolgen van de gezette stappen en de resultaten met de NBMV bespreken. Om teleurstelling en onnodige verplaatsingen te vermijden, best de bereikbaarheid en de toekenningsvoorwaarden op voorhand op de website of telefonisch checken.
7. **Belangrijke momenten noteren op een kalender** (liefst een tastbare, papieren agenda). Het kan gaan over belangrijke data, gemaakte afspraken, te realiseren doelen, te zetten stappen, en dergelijke meer. De papieren versie biedt de NBMV een tastbare houvast.

Casus - Elke administratieve stap is complex - een NBMV alleen wordt vaak afgescheept

Toen M. 16 jaar was, verliet hij het opvangcentrum waar hij tijdens zijn asielprocedure opgevangen werd om over te gaan naar fase 3 (semi-zelfstandigheid). Hij kreeg een verblijfsrecht van een jaar als subsidiair beschermde. Hij volgt nu een opleiding en werkt drie dagen per week op een werf. Voor zijn komst naar België was hij nog nooit naar school gegaan. Twee avonden per week volgt hij Franse les, maar hij heeft veel lees- en schrijfproblemen. Zijn gesproken Frans gaat er geleidelijk op vooruit, maar blijft rudimentair. Hij geeft de moed niet op en is erg vastberaden om geld opzij te zetten om zijn droom waar te maken, een gezinshereniging. Na zes maanden voltooit M. fase 3 en is hij volledig zelfstandig. Hij krijgt een leefloon.

Zijn voogd blijft in contact met hem en controleert zijn administratie tot hij meerderjarig is. Tijdens een bezoek controleert de voogd de vervaldatum van zijn verblijfsrecht dat binnenkort afloopt. Ze legt M. uit dat hij naar de gemeente moet gaan om zijn verblijfsrecht te verlengen. M. werkt op dat moment op een werf die nogal ver gelegen is van zijn woonplaats en niet bereikbaar is met het openbaar vervoer. Zijn ploeg komt hem ophalen en zet hem ook iedere dag weer af vlak bij zijn woning. M. vraagt dus een dag verlof om naar de gemeente te kunnen gaan, waar hij afgescheept wordt omdat zijn adreswijziging nog altijd niet voltooid is. Doordat de wijkagent nog niet langsgesproken was, werd geen van beide adreswijzigingen sinds zijn vertrek uit het oorspronkelijke opvangcentrum geregistreerd. De wijkagent komt immers overdag langs, maar dan is M. op school of aan het werk op de werf.

M. wordt dus verzocht om ofwel te wachten tot de wijkagent langskomt en zijn adreswijziging bevestigd wordt, ofwel de verlenging van zijn verblijfsrecht aan te vragen in de gemeente van zijn vroegere opvangcentrum. De ambtenaar weet niet of die gemeente de verlengingsaanvraag nog wel zal willen indienen aangezien M. er niet meer woont. Sommige gemeenten doen het, andere niet!

M. weet niet zeker of hij alles goed begrepen heeft en vraagt zijn voogd om raad. Zij belt de gemeente om de informatie te verifiëren en neemt contact op met de wijkagent om uit te leggen dat M. enkel 's avonds thuis is. Ze zegt M. zijn aanvraag in te dienen bij de gemeente van zijn vroegere woonplaats, die telefonisch bevestigt dat de aanvraag ingediend zal worden.

M. neemt een tweede dag verlof en gaat naar de gemeente. Helaas is de bevoegde ambtenaar net met vakantie. Opnieuw komt hij van een kale reis thuis. M. neemt een derde dag verlof en slaagt er samen met zijn voogd in om zijn aanvraag in te dienen. Ondertussen is zijn verblijfsrecht vervallen en is zijn werkvergunning niet meer geldig.

Deze situatie loopt gelukkig positief af voor M.: zijn verblijfsrecht wordt verlengd en hij moet enkel nog eens een dag verlof nemen om zijn nieuwe verblijfsdocument af te halen. Inmiddels is ook de wijkagent na 17 uur bij M. thuis langsgesproken en is de adreswijziging eindelijk geregistreerd.

Niet vergeten: check de checklist

CONTROLLEREN

- Het statuut van de jongere in de bevolkingsregisters
- (Aanvraag) Adreswijziging van de NBMV
- Procedure voor (het aanvragen van) de verlenging van het verblijfsrecht
- School (inschrijving - vrije leerling of niet-type onderwijs – toegangsvoorwaarden en opvolging)
- Aansluiten ziekenfonds (denk aan de verhoogde tegemoetkoming)
- Openen bankrekening
- Woonverzekering
- Huisvesting (bv. Informeren over te betalen belastingen en taksen, afvalsortering, enz.)
- Aanvraag indienen voor sociale huisvesting en voor de andere premies inzake (sociale) huisvesting

Casus - Huisvesting - Inleefhuis in Edegem

De OCMW's van Boechout, Borsbeek, Edegem, Hove, Kontich, Mortsel en Wijnegem hebben een inleefhuis ingericht. In het inleefhuis leren jongeren en nieuwkomers op een interactieve manier omgaan met hun budget. Via een budgetspel op een tablet kiezen ze een gezinssituatie en krijgen ze een bijhorend budget. Ze leren de huurprijs van de woningen en de energiekosten beheren, maar ook keuzes maken tussen bijvoorbeeld merkproducten en witte producten. Tijdens de rondleiding moeten ze een aantal keuzes maken en zien ze welke effecten die hebben op hun budget.

BEPALEN

- Behandelende huisarts of wijkgezondheidscentrum
- Apotheek
- Lijst met noodnummers
- Vertrouwenspersoon voor de NBMV binnen zijn netwerk (professioneel en/of privé)

Casus - Vertrouwenspersoon

Veel NBMV beheersen de taal nog niet. En ze weten nog minder over de culturele regels van onze administraties. In onze kafaiaanse wereld zijn ze beslist niet alleen! Het kan voor elke administratie interessant zijn om eens stil te staan bij het onthaal dat geboden wordt. Hoe uitnodigend is de communicatie? Hoe is de toegang tot de loketten en kantoren aangegeven? Welke obstakels zijn er wanneer iemand de taal niet beheerst?

Sommige jongeren zeggen dat ze zich verward of zelfs vernederd voelen wanneer ze de instructies niet meteen begrijpen en ze zich laten afschepen. Enkele non-verbale signalen zijn vaak voldoende om de spanning weg te nemen: een kleurrijke poster, een lachend pictogram, goed geplaatste pijlen, een memo met enkele woorden, een vriendelijke blik ...

En vooral: een vertrouwenspersoon aanwijzen die bereid is om op regelmatige momenten tijd vrij te maken voor de jongere in plaats van een onbekende te blijven of te verdwijnen in de anonimiteit. De NBMV heeft in de eerste plaats nood aan een minimale vertrouwensband met iemand. Die rol kan moeilijk door de ambtenaren ingevuld worden maar kan overgenomen worden door vrijwilligers of peetgezinnen.

Prioritaire partners

- Voogd (dienst Voogdij)
- Advocaat
- Netwerk rondom de school (scholen, CLB, OKAN, ...)
- Tolkdienst (SeTIS, Brussel Onthaal, Agentschap Integratie en Inburgering, ...)
- Huisarts of wijkgezondheidscentrum, eventueel psycholoog/psychiater of centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG)

BRUXELLES- WALLONIE

- les associations spécialisées dans la mise en autonomie (Mentor-Escale à Namur et à Liège, par exemple)
- les Services d'Accompagnement des Etrangers – SAE (Centre des Immigrés Namur Luxembourg ou Nouveau Saint Servais à Namur, par exemple)
- les associations de familles de parrainage, familles d'accueil ou de tutorat (Mentor Escale à Namur et Liège, Live in Color à Liège, par exemple)
- les centres régionaux (CRI) ou les Initiatives Locales d'Intégrations (ILI)
- les services d'aide à la jeunesse (SAJ)
- les services d'aide en milieu ouvert (AMO)
- les associations de jeunesse (maisons de quartier, maisons de jeunes, mouvements de jeunesse, clubs sportifs, ...)
- les associations de défense des droits humains (Ligue des Droits de l'Homme, Amnesty, ...)
- En cas de violation des droits de l'enfant : [Le Délégué Général aux droits de l'Enfant](#)
- ...

BRUSSEL-VLAANDEREN

- verenigingen gespecialiseerd in de begeleiding naar zelfstandig wonen zoals Minor Ndako, Cohousing Curant project, Joba, ...
- verenigingen en projecten rond buddy-werking zoals Minor Ndako
- het Agentschap Integratie en Inburgering
- Jongerenwelzijn
- Aanbod voor jongeren in het CAW (JAC)
- jeugdverenigingen (buurthuizen, jeugdbeveiliging, sportclubs, ...)
- hulp- en mensenrechtenorganisaties zoals de Liga voor Mensenrechten, Amnesty International, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, ...
- In het geval van een schending van de rechten van het kind: [het Kinderrechtencommissariaat](#)
- ...

Deel III: Overzicht van relevante informatiebronnen

Cette troisième partie a pour but de vous permettre de vous orienter vers d'autres services en fonction des besoins des personnes que vous accompagnez. Cette liste est indicative et non exhaustive. Le Guide social peut vous aider à trouver des adresses supplémentaires dans votre région : <https://pro.guidesocial.be/associations/>

Dit derde deel wil u verder op weg helpen met een overzicht van handige websites en nuttige organisaties. Dit is een indicatieve lijst en is dus niet exhaustief bedoeld.

Op de sociale kaart kan u nog andere adressen vinden in uw buurt:

<https://www.desocialekaart.be/>

1) **Droit de séjour / Verblijfsrecht**

- Le site de l'ADDE, FR
- [Agentschap Integratie en Inburgering](#), NL
- « [Le Guide du Migrant](#) », Ligue des Droits de l'Homme, FR.
- [Practical Guide and information for migrants](#), Ligue des Droits de l'Homme, ENG

2) **NBMV Helpdesks MENA**

Des questions sur l'accompagnement des MENA? /Vragen over de begeleiding van NBMV ?

Helpdesk MANOREA :

- NL: 0485/04 29 75 of per mail: manorea@minor-ndako.be
- FR: 02/505 32 32 ou par mail: manorea@mentorescale.be

3) **Regroupement familial / Gezinshereniging**

- Brochure FR « [Le regroupement familial des bénéficiaires de protection internationale en Belgique](#) », CBAR-BCHV.
- Brochure NL "[Gezinshereniging met begunstigen van internationale bescherming in België](#)", CBAR-BCHV

4) **Logement / Huisvesting**

- [Section Logement du site de la Plate-forme Mineurs en exil FR](#): on y trouve les réponses aux questions fréquentes et les adresses utiles (AIS, projets logement, associations, ...)
- [Rubriek huisvesting van het Platform Kinderen op de vlucht NL](#): u vindt er veel gestelde vragen en nuttige adressen (SVK, huisvestingsprojecten, verenigingen, ...)

5) Santé / Gezondheid

Des questions sur l'accès à la santé selon le statut du jeune? / Vragen over de toegang tot gezondheidszorg in functie van het verblijfsrecht van de jongere?

Toutes les réponses vous les trouverez sur le site de/ Alle antwoorden vindt u hier op de website van (FR/NL): [Medimmigrant](#).

6) Santé mentale / Geestelijke gezondheid

Documents / documenten:

- Guide sur l'accès à l'aide en santé mentale pour personnes exilées en région bruxelloise http://ulyse-ssm.be/images/guide_sante_mentale/Ulysse_guide_18_int_x.pdf

Services / Diensten:

Bruxelles (FR)

- [Exil](#)
- [Ulysse SSM](#)
- [Le Méridien SSM](#)
- [D'ici et ailleurs SSM](#)

Brussel (NL)

- [Mindspring Project](#)
- [Rivage den zaet](#)
- [Steunpunt Cultuursensitievezorg](#)
- [Adressen CGG](#)

Wallonie:

- [Clinique de l'exil](#), Namur
- [CARDA](#), Bierset, Croix Rouge, Centre d'Accueil Rapproché pour Demandeurs d'Asile pour personnes en souffrance psychologique
- [ELEA](#) (Hôpital psychiatrique de Dave-Namu)
- [Santé en Exil](#), Charleroi,
- [Tabane](#), Liège,

Vlaanderen:

- [Mind Spring Project](#)
- [Antwerps Netwerk Cultuursensitieve Zorg](#)

- [Netwerk Cultuursensitieve zorg Oost-Vlaanderen](#)

- [Adressen CGG](#)

7) Scolarité / Onderwijs

- Fédération Wallonie-Bruxelles : [Les classes DASPA](#)
- Brochure par le Service Droit des Jeunes «Obligation scolaire, fréquentation, absences et décrochage - Questions fréquentes»
- Vlaamse overheid: [Onthaalonderwijs](#)

8) Traite des êtres humains / Mensenhandel

En cas de soupçon, prenez contact avec un des trois centres spécialisés pour victimes de traite des êtres humains. / Neem bij een vermoeden van mensenhandel contact op met een van de drie gespecialiseerde centra voor slachtoffers van mensenhandel:

- PAG-ASA : Rue des Alexiens, 16
1000 Bruxelles Tel. 02/ 511 64 64
- Sürya : Rue Rouveroy 2
4000 Liège Tel. 04/ 232 40 30
- Payoke : Leguit 4
2000 Antwerpen Tel. 03/ 201 16 90

Autres contacts utiles- andere nuttige contacten

- Esperanto : contact@esperantomena.org
Tel. 0473/ 40 00 66

Centre d'hébergement pour mineurs victimes de traite des êtres humains (Wallonie)

- Minor-Ndako : info@minor-ndako.be
Tel. 02/ 503 56 29

Opvangcentrum voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen, inclusief slachtoffers van mensenhandel (Vlaanderen)

9) Accueil d'urgence / Noodopvang

- SOS Jeunes (Bruxelles) : www.sosjeunes.be
- Synergie 14 (Bruxelles)
<http://www.synergie14.be>
- Abaka (Bruxelles) : www.abaka.be
- Point Jaune (Charleroi)
<http://www.pointjaune.be/>
- Samu Social 0800 99 340 N° gratuit/gratis
T 02/ 551 12 20

10) Général MENA / Algemeen NBMV

- Site général sur les MENA :
<http://www.mineursenexil.be/>
- Algemene website NBMV :
<http://www.kinderenopdevlucht.be/nl/>

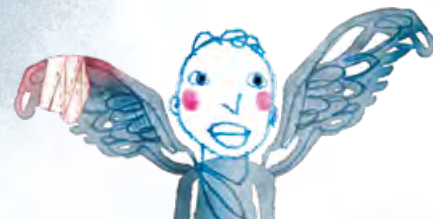
11) Profils spécifiques / specifieke profielen

Mutilation génitales féminines/ Vrouwen genitale verminking

- GAMS: www.gams.be
- Bruxelles 02/219 43 40
- Antwerpens 0495/93 93 18
- Liège 0470/54 18 99
- Namur 0493/49 29 50
- Intact asbl/vzw

LGBTQI

- Rainbow house United (pour demandeurs d'asile LGBTQI- voor LGBTQI asielzoekers)

12) Institutions /Overheid

Service des tutelles- Dienst Voogdij

- [Site du Service des tutelles](#)
- [Website Dienst Voogdij](#)

Office des étrangers - Dienst Vreemdelingenzaken

- [Office des étrangers](#)
- [Dienst Vreemdelingenzaken](#)

CGRA-CGVS

- [Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides \(CGRA\)](#)
- [Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen \(CGVS\)](#)

Fedasil

- Accueil des MENA par [Fedasil](#)
- Opvang van NBMV door [Fedasil](#)

CHILD FOCUS

- Child Focus, [Fondation pour Enfants Disparus et Sexuellement Exploités](#): T 116 000
- Child Focus, [Stichting voor Vermiste en Seksueel Uitgebuite Kinderen](#): T 116 000

13) Intégration sociale / Maatschappelijke Integratie

- Le site du SPP IS/ de website van de POD MI : <https://www.mi-is.be>
- [Le guide pratique: les règles de compétence territoriale des CPAS](#)
- [Gebruikersgids De territoriale bevoegdheidsregels van de OCMW's](#)
- Le site d'information sur les aides du CPAS FR : <http://www.ocmw-info-cpas.be/>
- Website OCMW info NL : http://www.ocmw-info-cpas.be/home_nl
- Website van de VVSG : <http://www.vvsg.be>
- Le site de l'UVCW : <http://www.uvcw.be>
- Le site de/website van Brulocalis : <http://www.brulocalis.brussels>

NIET-
BEGELEIDE
MINDERJARIGE
VREEM-
DELINGEN
(MENA)

Wat u zeker moet
weten en waar
u meer informatie
vindt

Fédération
des CPAS

Een initiatief van de WSG, de Federatie van Brusselse OCMW's en de Federatie van de Waalse OCMW's, met de steun van het Europees Programma voor Integratie en Migratie EPIM en de Koning Boudewijnstichting